

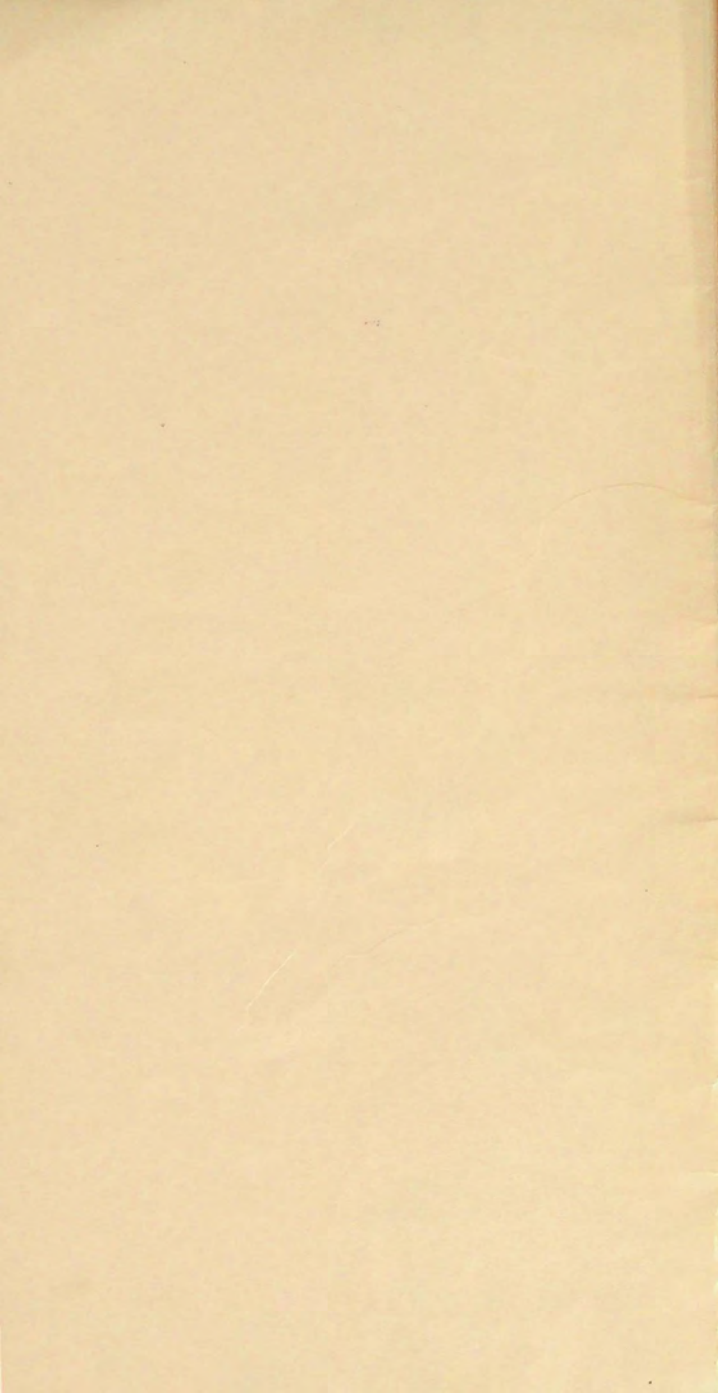
K 7/3-50

120000868333

ПАЛТОН
НА ВЪЗРОЖАЩИТЕ
В РУСЕ

ПАНТЕОН НА ВЪЗРОЖДЕНИЕЦИТЕ В РУСЕ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868333

ДЪРЖАВНО ИЗДАТЕЛСТВО „СЕПТЕМВРИ“
СОФИЯ 1979 г.

4
2/3-50

Най-внушителният паметник в Русе е Пантеонът на възрожденците. Той символизира преклонението и синовната признателност на поколенията към безсмъртния подвиг на борците за национално освобождение. Неговото строителство започва по решение на Политбюро на ЦК на БКП. Проектът му е дело на колектив в състав: арх. Никола Николов, арх. Данаил Кънев, засл. худ. Димитър Бойков и скулпторът Никола Терзиев, лаурет на Димитровска награда.

Пантеонът на възрожденците е открит на 28 февруари 1978 г. в чест на стогодишнината от Освобождението на България от османско иго. Първият секретар на ЦК на БКП и председател на Държавния съвет Тодор Живков запалва за първи път вечния огън в Пантеона.

Този величествен паметник на признателността е изграден в Русе в памет на ония синове и дъщери на нашия народ, чиито живот и дело са свързани непосредствено с революционния крайдунавски град.

Придобил голямо значение в борбата за национално освобождение, Русе е важно звено между БРЦК и революционните комитети в страната. Създаденият през 1871 г. Русенски революционен комитет в къщата на легендарната майка-героиня Баба Тонка Обретенова два пъти е определян като Централен комитет за страната /1874 г. и 1876 г./. Той организира и подпомага прехвърлянето на революционните дейци от Гюргево през Русе за вътрешността на страната, пренасянето на оръжие, кореспонденция и литература.

Националноосвободителната борба увенчава с безсмъртне цяла плеяда герои. През 1868 г. увисва на бесилката войводата Стефан Караджа с 11 свои четници. В битките, които води четата, загива и синът на Баба Тонка, Петър, а по-големият – Ангел /също участник в четата/, е изпратен на заточение.

Членът на Русенския революционен комитет Тома Кърджиев организира Черноводската чета през 1875 г.

Русенските революционери вземат най-дейно участие в Априлската епопея от 1876 г. и много от тях намират безсмъртието си в нея, а в Освободителната руско-турска война /1877 – 1878 г./ се сражават над 200 опълченци от този край.

Русе привлича много видни народни дейци и след Освобождението. Тук живеят и тук завършват земния си път Любен Каравелов, Захари Стоянов, Панайот Хитов и др.

Едно след друго се редят събития, които са светли страници в историята на националноосвободителната борба. Израз на обичта и признателността към нашата освободителка Русия е бунтът на русофилите през 1887 г., в който участвуват и загиват Тома Кърджиев, Олимпи Панов и техните другари... Трудно е да се проследят всички революционни събития и да се изброят всички герои.

Днес, когато съвременниците – русенци и гости, се изправят пред Паметника на свободата в центъра на Русе и погледнат на изток, те виждат величествения Пантеон на възрожденците, вечния дом на безсмъртието на онези, които са се борили за свободата на България.

И отиват там да се поклонят на паметта им, да вземат от духа им вяра и вдъхновение за днешния и за утрешния ден на социалистическа България.

Златоживка ЗДРАВКОВА
уредник в музея

ПАНТЕОН ВОЗРОЖДЕНЦЕВ В ГОРОДЕ РУСЕ

Самый внушительный памятник в Русе – это пантеон возрожденцев. Он является символом преклонения и сыновней признательности поколений к бессмертному подвигу борцов национального освобождения. Его строительство начато по решению Политбюро ЦК БКП. Этот проект дело коллектива в составе: арх. Никола Николов, арх. Данаил Кынев, заслуженный художник Димитр Бойков и скульптор Никола Терзиев – лауреат Димитровской награды.

Пантеон возрожденцев открыт 28 февраля 1978 года по случаю столетия Освобождения Болгарии от турецкого гнета. Первый секретарь ЦК БКП и председатель Государственного совета Тодор Живков зажигает в первый раз вечный огонь в Пантеоне.

Этот величественный памятник признательности построен в Русе в память тех сыновей и дочерей нашего народа, жизнь и дело которых связаны непосредственно с революционным околонуайским городом.

Город Русе приобрел большое значение в борьбе за национальное освобождение как важное звено между БРЦК и революционными комитетами в стране. Созданный в 1871 году Русенский революционный комитет в доме легендарной матери-героини бабушки Тонки Обретеновой, дважды определен как Центральный комитет в стране /в 1874 и 1876 г./. Он организует и помогает перебросить революционных деятелей из Гюргево, через Русе внутрь в стране, переносить оружие, корреспонденцию и литературу.

Национально-освободительная борьба венчает бессмертием целую плеяду героев. В 1868 г. повешен на виселице воевода Стефан Караджа вместе со своими 11 отрядниками. В боях, которые ведет отряд, погибает и сын бабушки Тонки – Петр, а ее старший сын Ангел/ так же участвующий в отряде/ был послан в ссылку.

Член Русенского революционного комитета Тома Кырджиев организует Черноводский отряд в 1875 году.

Революционеры в Русе принимают активное участие в Апрельскую эпопею в 1876 году и многие из них находят свое бессмертие в ней, а в Освободительной русско-турецкой войне /1877 – 1878 г./ сражаются более 200 ополченцев из этого края.

Город Русе привлекает передовых народных деятелей и после Освобождения. Здесь живут и здесь оканчивают свой земной путь Любен Каравелов, Захари Стоянов, Панайот Хитов и др. Одно за другим идут события, которые являются светлыми страницами в истории национально -освободительной борьбы. Выражение любви и признательности к нашей освободительнице России – это бунт руссофилов в 1887 году, в котором участвуют Тома Кырджиев, Олимпи Панов и их товарищи... Трудно проследить все революционные события и перечислить всех героев.

Сегодня, когда наши современники – русенцы и гости – стоят перед Памятником Свободы в центре Русе со взглядом на восток, они видят величественный Пантеон возрожденцев, вечный дом бессмертия тех, которые боролись за свободу Болгарии. Они идут туда поклониться их памяти, взять от них силу духа и веру и вдохновение для сегодняшнего и завтрашнего дня социалистической Болгарии.

DAS PANTHEON DER VERTRETER DER NATIONALEN WIEDERGEURT IN RUSSE

Das bedeutendste Denkmal in Russe ist das Pantheon der Vertreter der bulgarischen Wiedergeburt. Es symbolisiert die Verehrung und die Dankbarkeit der Generationen zum unsterblichen Heldentat der Kämpfer aus der Zeit der nationalen Wiedergeburt. Sein Aufbau beginnt nach dem Beschluß des Politbüros des ZK der BKP. Das Projekt ist ein gemeinsames Werk der Architekten Nikola Nikolow und Danail Kanew, des verdienten Malers Dimitar Bojkow und des Bildhauers Nikola Tersiew, Laureat des Dimitroffpreises.

Das Pantheon der Vertreter der nationalen Wiedergeburt ist am 28 Februar 1978 anläßlich der 100 Jahre seit der Befreiung Bulgariens vom osmanischen Joch eröffnet. Der erste Sekretär des ZK der BKP und Vorsitzende des staatlichen Rates Todor Shiwkow zündet zum ersten Mal das ewige Feuer im Pantheon.

Dieses Denkmal der Dankbarkeit in Russe ist zum Andenken jener Söhne und Töchter unseres Volkes erbaut, dessen Leben und Tod eng mit der revolutionären Stadt an der Donau verbunden ist.

Russe war ein wichtiger Verbindungsort zwischen dem Bulgarischen revolutionären Zentralkomitee und den revolutionären Komitees im Lande. Das im Jahr 1871 in Russe im Haus der sagenhaften Heldin Großmutter Tonka Obretenowa gegründete Revolutionskomitee ist zwei Mal als Zentralkomitee des Landes bestimmt, nämlich in den Jahren 1874 und 1876. Das Komitee organisiert und hilft bei dem Hinübergehen von Revolutionären von Gürgewo durch Russe ins Innere des Landes, bei dem Übertragen von Waffen, Korrespondenz und Literatur.

Im nationalen Befreiungskampf fallen tausende Helden. Im Jahr 1868 wurden der Woiwode Stefan Karadsha und noch 11 von seinen Freischärler gehängt. In den Gefechten, die die Freischar führte, fällt auch der Sohn der Großmutter Tonka, Peter. Der ältere Sohn Angel (auch Teilnehmer in der Freischar) ist verbannt.

Der Mitglied des Russener Revolutionskomitees Toma Kardshiew organisiert im Jahr 1875 die Freischar aus Tschernowodsko.

Die Revolutionären aus Russe nehmen in der Aprilepopöe aus dem Jahr 1876 teil. Viele von ihnen fallen.

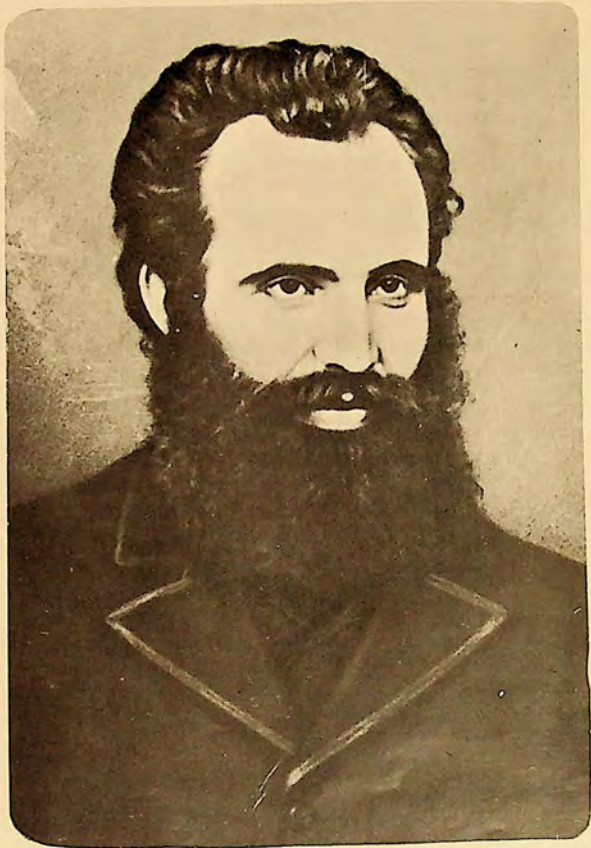
Im Russisch-türkischen Befreiungskrieg (1877-1878) nehmen 200 Freiwillige aus diesem Gebiet teil.

Nach der Befreiung zieht Russe viele bekannte Volksfunktionäre zu sich an. Hier leben und sterben Ljuben Karawelow, Sachari Stojanow, Panajot Hitow u.a. Ein Ausdruck der Liebe und der Dankbarkeit zum russischen Befreiungsland ist die Revolte der Anhänger Russlands im Jahr 1887, in der Toma Kardshiew, Olimpi Panow und ihre Freunde teilnehmen und sterben.

Es ist schwer alle revolutionäre Ereignisse zu verfolgen und alle Helden zu erwähnen.

Als heute unsere Zeitgenossen, Russener und Gäste, sich vor dem Denkmal der Freiheit im Zentrum der Stadt befinden und nach dem Osten zuschauen, dann werden sie das eindruckvollste Pantheon der Vertreter der nationalen Wiedergeburt, das ewige Haus der Unsterblichkeit jener, die für die Freiheit Bulgariens gekämpft haben, sehen.

Sie kommen hier um sich vor ihrem Gedächtnis zu verbeugen, von ihrem Geist Hoffnung und Begeisterung für die Gegenwart und die Zukunft sozialistischen Bulgariens zu schöpfen.

ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ
/1835 – 1879/

„Свободата не ще екзарх – иска Караджата!“
Л. Каравелов

БАБА ТОНКА ОБРЕТЕНОВА
/1812 – 1893/

„Четирима сина загубих! Двамата са в гроба,
а другите – полуживи. Но още четирима да
имам, пак щях да ги накарам да носят
българското знаме със златния лъв.“

Баба Тонка

ЗАХАРИ СТОЯНОВ
/1850 – 1889/

„Към нашите освободители сме питаели и ще
питаем благодарност и признателност. Към
падналите за нашата свобода благоговеем.“

З. Стоянов

АНГЕЛ КЪНЧЕВ
/1850 – 1872/

„Остави името си безсмъртно. За честните
хора е такава смърт.“

А. Кънчев

СТЕФАН КАРАДЖА
/1840 – 1868/

„Би ще скоро време, когато в освободеното
наше отечество, дето ще секой от нас намери
улада и утешение от многовечното
страдание, ще да останат познати всекиму
благородните дела секиго българина – едно от
най-приятните възнаграждения.“

Ст. Караджиса

ФИЛИП ТОТЪО
/1830 – 1907/

„То трябва да не гледаме на препятствията,
защото без препятствия нищо не става.“

Ф. Тотьо

ПАНАЙОТ ХИТОВ
/1830 – 1918/

„И се научих още от малък да нося пушка и да
ценя човешката свобода.“

П. Хитов

НИКОЛА ОБРЕТЕНОВ
/1849 – 1939/

„Недейте тъжси, недейте плачи, а особено ти, стара майко, но, напротив, се радвайте, че имате такъв брат и ти, мамо, че си раждала такива синове, които днес отиват да се борят за свободата си, за живота си и за народността си.“

Н. Обретенков

ПЕТРАНА ОБРЕТЕНОВА
/1845 – 1932/

*„Не сърдете се, братко мой, не сърдете се,
дето понякога биваме строги и възискателни
към вас. Искате ли казване, че и нас много
работи са претоварени, отвсякъде поръчки,
отвсякъде строгости.“*

П. Обретенова

ТОМА КЪРДЖИЕВ/
/1850 – 1887/

„И аз не знам за какво друго сме се родили на света, ако не да умрем за свободата на отечеството си.“

Т. Кърджиев

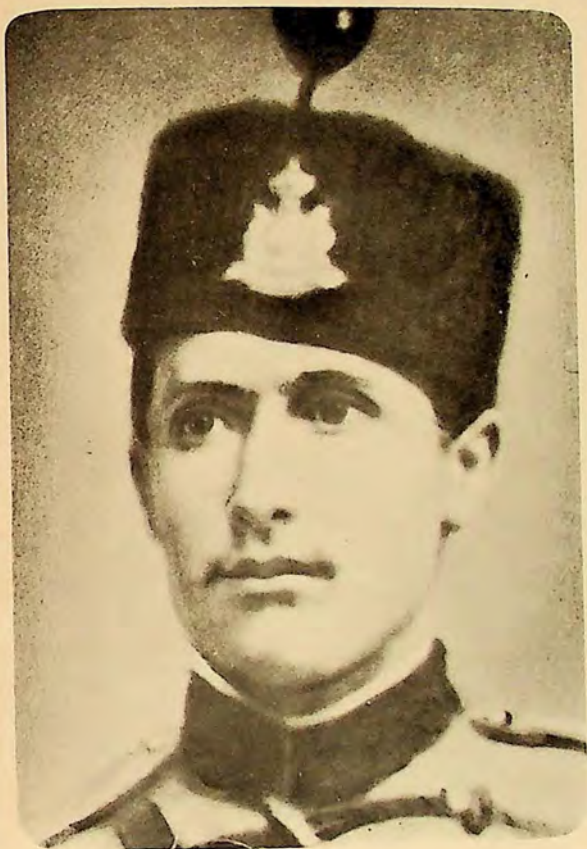

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ
/1842 – 1868/

„В 4-й ден в битката когато сполучи един куриум неприятелски и издъхна под зелените дървета заради цял народ български.“

/За Петър Обретенoв се отнася – б.м./

А. Обретенoв

ГЕОРГИ ОБРЕТЕНОВ
/1851 – 1876/

„Братя, ще ви молим купно: ето днес ний сме
решени всичко да правим, но ний трябва да
помислим, че в нашия народ няма такива хора,
които да не са се решили на това време. Не
трябва вече да мислим, да жалим майка,
баща, сестра, роднини.“

Г. Обретенков

АНГЕЛ ОБРЕТЕНОВ
/1841 – 1894/

„След десетгодишното ми отсъствие от
милото ни отечество и след безбройните ни
страдания бяхме честити пак да си дойдем
живи и здрави в новоосвободеното ни
отечество.“

А. Обретенков

ДИМИТЪР РУСЧУКЛИЙЧЕТО
/1853 – 1876/

Димитър Атанасов /Русчуклийчето/ е
знаменосец на четата на поп Харитон. Загива
в Дряновския манастир след деветдневни
боеве.

ОПЪЛЧЕНЦИ ОТ РУСЕ

*„Юнаци, благодаря ви за добрата служба и
юначеството, което показахте.“*

Ген. М. Д. Скобелев

*Дърворезбеният фриз и общата костница
Ниши с надгробните плочи на национални герои
Вечният огън*

Автор *Златоживка Здравкова*
Редактор *Йорданка Кирилова*
Художник *Александър Драгомиров*
Худ. редактор *Олга Кабакчиева*
Техн. редактор *Йордан Игов*
Коректор *Тодор Стойнов*

Формат 24/70/100. Тираж 10 000
Печатни коли 1, Изд. коли 1
Изд. поръчка № 637/78. Цена лв.
Поръчва *Окръжен исторически музей – Русе*
Издава ДИ „СЕПТЕМВРИ“

Печатница на ДИ „Септември“

Цена 0.40 лв.